RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA KASBIY TA’LIMNING ZAMONAVIY YO‘NALISHLARI

Sodiqova Sabohat Choriyevna
O‘Zbekiston Respublikasi Oliy Ta’Lim,
Fan Va Innovatsiyalar Vazirligi huzuridagi kasbiy ta'lim agentligi
Qashqadaryo Viloyati Kasbiy Ta'Lim Boshqarmasi
Ko‘kdala tuman 1-son texnikumi
Informatika va axborot texnologiyalari fani o’qituvchisi
https://doi.org/10.5281/zenodo.20176494

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada raqamlashtirish jarayonida kasbiy ta’lim tizimining zamonaviy yo‘nalishlari, ularning ilmiy-nazariy asoslari, amaliy tatbiqi va rivojlanish istiqbollari keng yoritilgan. Shuningdek, raqamli transformatsiya, sun’iy intellekt, elektron ta’lim platformalari, dual ta’lim tizimi hamda masofaviy o‘qitish texnologiyalarining kasbiy ta’lim sifatini oshirishdagi o‘rni tahlil qilingan. O‘zbekiston Respublikasida ta’limni raqamlashtirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar va normativ-huquqiy hujjatlar asosida rivojlanish yo‘nalishlari ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: Raqamlashtirish, kasbiy ta’lim, sun’iy intellekt, raqamli transformatsiya, IT texnologiyalar, elektron ta’lim, dual ta’lim, kompetensiya, innovatsiya, mehnat bozori.

Kirish

Globallashuv va raqamli iqtisodiyot sharoitida ta’lim tizimi tubdan o‘zgarib bormoqda. Ayniqsa kasbiy ta’lim sohasida raqamlashtirish jarayoni mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Bugungi kunda mehnat bozori talablariga javob beradigan malakali kadrlarni tayyorlashda raqamli texnologiyalar asosiy vositaga aylanmoqda.

O‘zbekiston Respublikasida ham raqamli iqtisodiyotga o‘tish, ta’lim tizimini modernizatsiya qilish va sun’iy intellekt texnologiyalarini joriy etish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur maqolani tayyorlashda quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi:

- tahliliy usul;
- qiyosiy tahlil;
- tizimli yondashuv;
- statistik ma’lumotlarni o‘rganish;
- normativ-huquqiy hujjatlar tahlili.

Asosiy qism

1. Raqamlashtirish va kasbiy ta’lim o‘rtasidagi bog‘liqlik

Raqamlashtirish kasbiy ta’lim tizimini tubdan o‘zgartirib, quyidagi imkoniyatlarni yaratmoqda:

- ta’lim jarayonini avtomatlashtirish;
- elektron resurslardan keng foydalanish;
- amaliy ko‘nikmalarni virtual muhitda shakllantirish;
- ta’lim sifatini real vaqt rejimida baholash;
- masofaviy o‘qitish imkoniyatlarini kengaytirish.

2. Kasbiy ta’limning zamonaviy yo‘nalishlari

2.1 Dual ta’lim tizimi

Dual ta’lim nazariy bilim va amaliyotni uyg‘unlashtiradi. O‘quvchilar ishlab chiqarish korxonalarida real tajriba orttiradi.

2.2 Raqamli ta’lim platformalari

Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams kabi platformalar ta’lim jarayonini boshqarishda keng qo‘llanilmoqda.

2.3 Sun’iy intellekt asosida o‘qitish

Sun’iy intellekt yordamida o‘quvchilarning bilim darajasi tahlil qilinadi va individual o‘quv yo‘nalishlari shakllantiriladi.

2.4 Virtual laboratoriyalar

Amaliy mashg‘ulotlar simulyatsiya asosida bajarilib, xavfsiz va samarali ta’lim muhiti yaratiladi.

2.5 Kompetensiyaga asoslangan ta’lim

O‘quvchilarda faqat nazariy bilim emas, balki real amaliy ko‘nikmalar shakllantiriladi.

3. Informatika va IT yo‘nalishining o‘rni

Kasbiy ta’limda informatika va IT yo‘nalishi strategik ahamiyatga ega. Chunki raqamli iqtisodiyot mutaxassislarni talab qiladi.

Asosiy yo‘nalishlar:

- dasturlash (Python, Java, C++);
- kiberxavfsizlik;
- ma’lumotlar tahlili;
- sun’iy intellekt;
- veb va mobil dasturlash.

4. O‘zbekistonda raqamlashtirish siyosati

O‘zbekiston Respublikasida quyidagi hujjatlar asosida raqamli ta’lim rivojlantirilmoqda:

- PF-6079 — “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasi;
- PQ-4996 — sun’iy intellektni rivojlantirish;
- IT Park faoliyatini kengaytirish;
- elektron ta’lim platformalarini joriy etish.

Ushbu islohotlar kasbiy ta’lim sifatini oshirishga xizmat qilmoqda.

5. Muammolar va dolzarb masalalar

Raqamlashtirish jarayonida quyidagi muammolar mavjud:

- texnik infratuzilmaning yetarli emasligi;
- pedagog kadrlarning raqamli savodxonligi;
- internet tezligi va imkoniyatlari;
- moliyaviy resurslar cheklanganligi;
- kiberxavfsizlik muammolari.

6. Rivojlanish istiqbollari

Kelajakda kasbiy ta’lim quyidagi yo‘nalishlarda rivojlanadi:

- to‘liq raqamli ta’lim tizimi;
- AI asosidagi o‘qitish platformalari;
- virtual reallik laboratoriyalari;
- robotlashtirilgan o‘qitish tizimlari;
- global ta’lim integratsiyasi.

Xulosa

Raqamlashtirish jarayoni kasbiy ta’lim tizimini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o‘quvchilarning bilim sifati va amaliy ko‘nikmalari

oshmoqda. O‘zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan islohotlar ushbu jarayonni yanada jadallashtirmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-6079 Farmoni.
2. PQ-4996 Qarori.
3. IT Park Uzbekistan rasmiy ma’lumotlari.
4. Lex.uz normativ-huquqiy bazasi.
5. Raqamli ta’lim bo‘yicha ilmiy maqolalar.